

גליון זה נחנך ע"י פ.ב.ש.ה.
לע"נ רבי יוסף ענגיל זצ"ל
להצלחה בכ"ע וכל מילי
דמיטב

בראשית תשפ"ג גליון קכו שנה ז

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, החכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
ציניץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל:
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למנון ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוה"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיית עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשית, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטעך זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייטיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא,
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הנ"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכריז:
נצטווית מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הג"ר ישראל מרדכי ב"ר משה גראסמאן זצ"ל יא"צ כ"ז תשרי

וזהב הארץ הוא טוב שם הבדולח ואבן השוהם. במדרש (ב"ר ט"ז ג') אמר ר"ל לא היה העולם ראוי להשתמש בזהב, ולמה נברא, שבביל המשכן והמקדש, שנאמר וזהב הארץ הוא טוב, כמה דאת אמר החר הטוב הזה והלבנון, ע"כ. ויש להקשות מה מעלה יש בזהב שלא היה ראוי להשתמש בו יותר משאר דברים, אם מפני שהוא דבר חשוב, היה לנו לומר כן אף באבנים טובות ומרגליות שהם יותר חשובים מזהב, כמו שמבואר בכתוב עצמו "שם הבדולח ואבן השוהם", שמשמע שיותר חשיבות יש לבדולח ולאבן השוהם. ויש לומר דהגם שהאבנים טובות ומרגליות חשובות יותר מהזהב, מכל מקום אינם דומים לזהב, שהרי המרגליות נעשו לתכשיט לשרים למלכים ולעשירים, והואיל שהקב"ה נתן להם כבוד וגדולה, ראויים הם להתקטט בהם, שזו היא הגדולה שלהם, ולכך מובן שנברא בעבורם. אולם הזהב אין זה תכשיט שמויחד דוקא למלכים ולעשירים גדולים, אלא כל העולם משתמשים בו לתכשיטים שלהם בין העניים בין העשירים. ולכן אמר המדרש שהיות זה חפץ עם יופי מיוחד, לא היה העולם ראוי שיברא הזהב לתשמישו, ולא נברא אלא מחמת המשכן והמקדש.

ועוד י"ל, דעל הפסוק "וירא אלקים את האור כי טוב", דרשו רז"ל (חגיגה יב.) שבשביל שהיה טוב עמד וגנזו לעתיד לבוא, דאין העוה"ז ראוי להשתמש במה שהוא טוב. משום הכי מקשה המדרש דכך גם היה ראוי להיות בענין הזהב, שגם עליו אמר הכתוב "וזהב הארץ הוא טוב", וא"כ לא היה ראוי להבראות בעוה"ז, דלא היה העולם ראוי להשתמש בו, שהרי אין מקום בעוה"ז לדבר שנקרא טוב, דבשלמא האור שהוא דבר רוחני היה יכול לגנוז, אבל הזהב שהוא דבר גשמי אין סברא לגנוזו לעתיד לבוא שהוא כולו רוחני, ואם כן למה נברא. [והקשו חז"ל דוקא מזהב נקרא "טוב", דעוה"ז אינו ראוי לדבר שנקרא "טוב", ולכן לא הקשו מאבנים טובות, דאע"ג דהם יותר חשובים, אבל אינו נקרא "טוב"]. ותיקן משום המשכן והמקדש. (זרע שמשון אות ט"ו)

לע"נ ר' בנימין זאב ב"ר מאיר וואזנער ז"ל י"א צ"כ"ו תשרי
ולאדם לא מצא עזר כנגדו. במסורה "ולאדם לא מצא עזר כנגדו", "ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך", "ולאדם שלא עמל בו יתננו חלקך". ויראה כי אמרו (יבמות סג): זכה עוזרתו, לא זכה כנגדו, אך אם לא היה אוכל מעץ הדעת היתה עזר ולא כנגדו, אך בחטאו היתה כנגדו, וכמו שאמרו (סוטה ב.) אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו, אך [נוסף בזה], דלפי ששמע לעצת אשתו גרם תוקף לנחש עד שלפעמים אבד חלקו לעוה"ב וחבירו נוטל חלקו בג"ע, כמו שאיתא בחגיגה (טו.) זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בג"ע. וזהו "ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך", ובשביל זה "ולאדם שלא עמל בו יתננו חלקך".

השומר אחי אנכי. והוא תמוה שגנב דעת עליונה, וגם להבין תשובת הש"ת "קול דמי אחיך". ויראה שהתנצל קין לפי שנולד במזל מאדים שמורה על רציחה, כמו שאמרו (שבת קנו): מאן דבמאדים הוא גבר אשיד דמי, ותקנתו למהוי טבחא או מוהלא, והנה קין שלא היו תחת ידו הבעלי חיים, רק תחת יד הבל, לזה התנצל "השומר אחי אנכי", רוצה לומר וכי אני שומר כאחי על הבהמות, שאז היה אפשר להפיג ריתחא על הבהמות למהוי טבחא, אבל אחר שלא נמסרו בידי הבהמות, לזאת שפך דם אחיו, והתנצל כי מזלו גרם לו. והשיב לו הש"ת "קול דמי אחיך", "דמי" לשון רבים - דמים הרבה, [ששפכת ממנו דם רב עד שמת, כדכתב רש"י שעשה בו פצעים הרבה שלא היה יודע מהיכן נפשו יוצאה], והיה די להחליש כח המזל במקצת דמים, ולא עד מות.

לע"נ ר' אליעזר אלימלך ב"ר גדליה פראים ז"ל י"א צ"כ"ה תשרי
ברכת קדושת שבת בא עלי מנוחה בשבת. איתא בזוהר (ח"ג דף קעח:): בשעתא דאתברי עלמא, בשעתא דבעי יומא לאתקדשא, הוו נפקי רוחיהון דשידין לאתברי גופא דלהון, ואתקדיש יומא ולא אתבריאוו. (-בערב שבת בעת בריאת העולם, היו יוצאים רוחות ושדים לברוא להם גוף, ונתקדש היום ולא נבראו הגוף שלהם). ועיין בביאורי הזוהר מהרב [הק' ר' חיים ויטאל] שכתב, דכל הבריאה בסטרא דקדושה נגמר לגמרי, אך לאחר שנגמרה הבריאה דקדושה, התחילה הסט"א להבראות, [אבל לא נגמרה הבריאה של הסט"א, לכן אין גופים לשדים ורוחות. והטעם דמקודם נגמרה הבריאה דקדושה, ורק אח"כ התחילה הבריאה של הסט"א, הוא משום דזה] כמו מי שמריק החבית, [דמקודם יוצא היין] ולבסוף יוצא השמרים, ע"ש.

והנה צריך טעם למה היה כך שלא תגמר [הבריאה של] הסט"א, ואם כי החקר אלוקי תמצא, אולם בפשטות הענין נראה, דהנה בזוהר (ח"ג דף צ:): כתב עה"פ "כל איש אשר בו מום לא יקרב", שאין הקדושה שורה באתר פגום. ועוד בזוהר (ח"ג דף רמה:): בענין קוס של ברכה, דצריך שיהיה שלם ולא פגום, כי אין הברכה שורה אלא בדבר שלם. ולכן במעשה בראשית דכתיב "ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה", כתיב "ויבודך וגו'" את יום השביעי ויקדש אותו", כי במקום שלם, חלה ברכה וקדושה. ולכן הסט"א שלא נשלמו הבריאה שלהם, אינם מקבלים כלום מקדושת השבת וברכת השבת, ואלמלי נשלמו הבריאה של הסט"א, אז גם הם היו יונקים

תולדות הבל לאשרי ז"ע

בנושא שמות החולים שהגיעו לפני רבינו ז"ע, הראה את עוזו ונפלאותיו. היה פעם שמסרו לו שם של חולה שכלל שני שמות, רבנו ז"ע אמר שסדר השמות הינו הפוך, אך השליח עמד איתן בדעתו שידועים לו סדר השמות והם בדיוק כפי שהוא מסר. רבנו ז"ע חזר על דבריו וביקש ממנו לברר אצל האמא איך נקרא בעת ברית המילה, וכמובן שהוברר הדבר למפרע כדברי רבינו ז"ע, ופעם כשהובאו בפני רבינו ז"ע שני ילדים בני שבע שעדיין לא החלו לדבר, הורה רבינו ז"ע לשנות את שמותיהם לשמות שרבינו מסר להורים, ולאחר זמן מה החלו הללו לדבר כדרך כל הארץ.

אדם שסבל ממחלת מיגרונה קשה, כאבי ראש חזקים, עד שהוצרך לחבוש לראשו כמה כיסויים, והתפתל ביסוריו, והגיע לרבינו ז"ע במצב זה, ומיד לאחר ברכתו של רבינו ז"ע חלפו כאביו, ומאז לא חזרו. פעמים רבות שאל את המבקש על זרע של קיימא האם רצונו בבן או בבת, וכברכת רבינו ז"ע נתקיימה משאלתו. לאחת שביקשה במשך כמה שנים עבור זיווג, אמר רבינו ז"ע זמן מה לפני פטירתו, שבעוד זמן מסוים תמצא זיווגה, וכן היה, זמן זה שקבע היה כשנה לאחר הסתלקותו.

מעשה בבחור אשר היה רגיש מאד במאכליו והוצרך לצמצם מאכליו לדברים מועטים מסויימים, וכשהגיע זמנו להיכנס לשיבה ששם לא יוכל לשמור על הדיאטה, באו אל רבינו, ואמר כשיגיע לשיבה ישתנה מצבו היות וזה רשות אחרת, וכן היה שלא הוצרך יותר. אחד שבא לפני רבינו אודות מחלה קשה שפקדה אותו רח"ל, והפציר ברבינו לקבל ברכה לרפואה, רבינו ענהו שהסיבה למחלה היא היות התפילין שלו פסולות, בדק הלה את התפילין ונמצאו כשרות, גם כשמסר אותן לסופר מומחה לא נמצא בהן שום פסול, רק כשהתעקש ומסר אותן לסופר מומחה גדול בעל שם עולמי בתחום וסיפר לו את דברי הצדיק, גילה הסופר בתפילין פסול דק ביותר שקשה מאוד לעלות עליו, והיה צריך בהבחנה מיוחדת. החולה הלך ותבע בבית הדין את הסופר שכתב לו את התפילין שלמעשה התברר שהם היו פסולות מהתחלה, ותבע בבית הדין שתי טענות: (א) דרש מהסופר לכתוב לו תפילין חדשות. (ב) דרש פיצוי כספי מהסופר שבגללו באה עליו המחלה, כמובן הדיינים הורו לסופר לכתוב לו תפילין חדשות, אך אבל על הטענה השנייה אמרו דאין כוח הלכתי בידי בית הדין לחייב על כך, כשחזר האיש אל רבנו והתמרמר על פסק הדין אודות הטענה השנייה, הרגיעו רבנו ואמרו לו שכאשר יתחיל להניח את התפילין החדשות הכשרות, מיד תעבור המחלה ותחלוף ממנו, וכן היה. (ברכה משולשת).

מקדושת שבת ח"ו.^א ולכן באה מצות המנוחה והעונג בשבת, ושיהיה כאילו כל מלאכתו עשויה, שלא יהיה שום חסרון, ויהיה מקום לחול קדושת שבת וברכתה. ולכן נאסרה כל מלאכה, כי בעת המלאכה אין שלימות, [כי המלאכה הוא אמצעי, ורק המטרה והיינו גמר המלאכה הוא השלימות, ולכן רק אחר שנגמרה המלאכה יש שלימות.

ולכן אמרו חז"ל (תנא דבי אליהו רבה פ"א) דבשבת יעשה כולו תורה, [דאע"ג דכל זמן שלא למד כל התורה כולה, ליכא שלימות, וזה עדיין באמצע המלאכה, מ"מ הרי"ן לא עליך המלאכה לגמור, וההתעסקות עצמה [בלמוד התורה, הוא] שלימות, [אף קודם שגמר ללמוד כל התורה].

וכדי שלא תהיה הסט"א בשלימות, הוא להיות עניו ושפל ברך, כי בזה נשברה קליפת הלב וכו', אבל כל זה הוא קודם שבת דיש לשבר היצר ולהכניעו, אבל שבת עצמו הוא עוז וחדוה, רק בכניסת שבת שלא תהא עליה לסט"א [יש לשבר לבו ולהכניעו], וכל אלה דברים יקרים מפז. (נאות הדשא ח"א עמוד צ"ט).

בואו ונצא לקראת שבת כלה מלכתא (ב"ק לב:). ביאור הענין, כי אחר ששת ימי המעשה שנשלמה הבריאה שהיא השתלשלות הבריאה מהש"ת, אז באה שבת בבחינת "אור החוזר", שהבריאה שבה חזרה אל הש"ת, וזה תיבת "שבת" [מלשון "שב"]. וכן לדורות, כל מה שהאדם פועל ועושה בששת ימי המעשה, בשבת יש עליה לבחינת טוב שבו, [כי כל הבריאה שבה להש"ת בשבת]. ואולם גם הרע רוצה לעלות בשבת, לזאת צריך האדם לשוב בתשובה שלימה בערב שבת ולבטל את הנפש הבהמית להכניעה כעפר, בכדי שתהיה בושה להרע לעלות, וזה "שבת" אותיות "בשבת", מלשון בושה. וזו הלשון "שבת כלה", ד"כלה" הוא מלשון "כלתה נפשי לחצרות ה'", שנשמות ישראל נתעלה ומתדבקות בהקב"ה בשבת. וגם שבת נקרא "מלכתא", כמו מלך שמטיל אימה, דשבת מטיל אימה על צד הרע שלא יעלה עמהם. (נאות הדשא ח"א עמוד צ"ו).

והבל הביא גם הוא. מה היה חטאו של הבל למה נהרג. ונראה לפי מה שפירש הרה"ק רבי ר' בונם זצ"ל הפסוק "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך", דהכוונה, שגם אחר הברכות, תשאיר באותה מדינה כמקודם, שלא תתגאה כענין ז'רם לבבך ושכחת, דהברכות ישיגו אותך וימצאוך כמו שהיית קודם שקיבלת אותם, עכ"ד. והנה בתרגום יונתן כתב שטענת קין היתה כי לית דין ודיין ח"ו, והבל השיבו כי יש דין והכל לפי המעשה, ומפני שמעשיו

א וכו"כ בשם משמואל (כי תבוא תרעה"ה וז"ל: הגיד ל"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה בטעם בריאת המזיקים בין השמשות ובשביל קידוש היום לא נגמרו, והלא הקב"ה ידע מראש שלא יספיק הזמן לגמורם עד שיקדש היום, ולמה לא התחיל בהם מקודם, והגיד הוא זצלה"ה טעם לשבת, כי ברכה חלה על דבר שלם, ולא על חסר בלתי נשלם ופגום, ולכן ברכת שבת חלה אחר השלמת הבריאה וקיבל העולם הנגמר ברכה, ואם היתה נגמרת בריאת המזיקין, היתה חלה ברכה גם עליהם, והיו מחריבין העולם, על כן כוונת עשה הש"ת שלא יגמרו, בכדי שלא תחול עליהם ברכת שבת.

סגולה מהבו לאשרי לשבוע טוב

רבנו **הבן לאשרי זי"ע** הקפיד מאוד באמירת הזמירות של מוצ"ש, במיוחד פזמון של "אלהו הנביא", ו"רבון העולמים", וגם כשהיה חולה וחלש וכבר לא ראה בעיניו, ביקש שיקראו לפניו את הזמירות, אם אירע שלא סיים לאומרם במוצ"ש מחמת חולשתו, הקפיד להשלים ולאמרו למחרת ביום ראשון, והיה רגיל לומר שעיי אמירת "רבון העולמים" מובטח שלא תארע תקלה במשך השבוע, וזוהי סגולה להצלחה.

וביקש לפרסם בשמו **סגולה בדוקה ומנוסה** לשבוע טוב ומבורך ומוצלח, שיש להוסיף בסוף נוסח פזמון המבדיל בין קודש לחול כד: **המבדיל בין אור לחושך, יצילנו מנחש הנושך. המבדיל בין ישראל לעמים, יושענו ישועת עולמים. המבדיל בין היום השביעי לששת ימי המעשה, על כל פשעינו יכסה, ויביא לנו משיח המכוסה.**

ולכן כאשר הוא ישן שהוא א' מששים של מיתה (ברכות נ"ז), וכאשר נכנס אל גבול המיתה, כבר הסט"א אוחד בקשרי אצבעותיו (זוהר שם), ועל אברים היותר חיצונים שולט החיצון תחילה, וכן בבית הכסא ובכל מקום הכתוב עליו "ושב מאחריו", באשר אין מחניך קדוש, אז צריך נטילת ידים, כי סט"א מצא מקום אחיזה, ומה טוב ליטול ג' פ' ככתוב במג"א (סימן ד').

וכתב בחיי אדם, דמי שאינו נזהר בנטילות הללו, משכח לימודו, או נכשל בעבירות, או יצא מדעתו, ואין אדם חוטא אלא א"כ נכנס בו רוח שטות (סוטה ג'), ולכן חמירא סכנתא מאיסורא, והבא לטהר מסייעין לו, וזה דומה כמו אור וחושך, כי נר ה' נשמת אדם, דמדחה את החושך בהשגחת אלקים אשר עליו שורה. וזה שמרעיש בזה"ק ואמר ווי לעלמא דלא משגיחין בהשגחה פרטית, דאם כמו רגע נעלם ההשגחה, אז כבר נאחז בפח הסט"א הסובב לו שהם שלוחים של המלאך המות ר"ל, אם לא בהשגחת עין הרואה כאשר עין ה' המשוטטת בכל הארץ, לכן השמר

לך פן תשכח את ה' אלקיך וגו' ולדעת מה למעלה ממך עין רואה, ולדבקה בו, ולהרגיל בפיו לומר אשרי איש שלא ישכח וגו' כאשר וינטלם וינשאם כל הימים. וכמשל המובא במדרש (סוף בשלח) משל לאב אשר נשא בנו על כתפו, בא אחד ושאל ואמר היכן הוא אביך, ואמר איני יודע היכן הוא אבי, ומיד השליכו ובא כלב לנשכו, התחיל לצעוק אבי אבי. כן ברפידים כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אין, מיד יבא עמלק, ואז התחילו לצעוק לדעת את אלקי אבותם אשר וינטלם וינשאם כל ימי עולם.

לע"נ הג"ר גדליה יוסף ב"ר יצחק בערנשטיין זצ"ל יא"צ ג' חשוון

הטעם שברא הקב"ה את האור ואח"כ גנוז. אמרו בחגיגה (דף יב): אור שברא הקב"ה ביום ראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנוז מהן, ולמי גנוז, לצדיקים לעתיד לבא.

וקשה, דאחר שידע הקב"ה שהעולם אינו כדאי לאור הזה, למה בראו. ותירץ הגר"י ענגיל (גלוני הש"ס שם) וז"ל: אין הכוונה שברא את האור בלתי גנוז, וכיון שנסתכל אח"כ בדור המבול והפלגה גנוז, כי אין שייכות שינוי רצון וחיודש ידיעה אצלו ית', אך הכוונה, שבראו מיד גנוז, ורק לפי שהבריאה והגניזה הם ב' דברים, כל אחד מסיבה אחרת, כי הבריאה הוא מצד עצמו שרצה לבראות את האור, והגניזה הוא מטעם אחר מפאת ידיעתו ית' מעשי דור המבול והפלגה המקולקלים, לכן נקט ליה הגמ' בלשון של זה אחר זה, וכאילו היו הדברים בפירוד בזה אחר זה, בתחילה הבריאה ואח"כ הגניזה, אבל באמת היה הכל יחד ובראו מיד גנוז מפאת ידיעתו ית' מעשי דור המבול והפלגה.

וכן על דרך זה מה שאמרו "בראשית ברא אלקים", בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, כיון שראה שאין העולם יכול להתקיים במדת הדין, חזר ושיתוף מדת הרחמים, שנאמר "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים". דג"כ אין הכוונה שהיה שינוי רצון אצלו ית' חלילה, ורק הכוונה ג"כ דברא העולם מיד במדת הדין ובשיתוף מדת הרחמים, ורק לפי שיש לכל אחד סיבה בפני עצמו, דבמדת הדין נברא בעצם לפי שראוי להיות כך בעצם, ושיתוף מדת הרחמים היה מסיבה אחרת לא עצמותית, והיינו של זה אחר זה כאילו היה זה תחילה במחשבה מצד עצמותו, וזה אחריו במעשה הבריאה בפועל, מפאת שאין הנברא יכולים להתקיים במדת הדין, אבל באמת היה הכל ביחד וכו'. ואין לנו פה עסק בנסתרות במה שכתבו חכמי האמת בענינים האלה, כי כוונתנו פה על דרך הפשט ליישב הלשון שלא יהיה נראה חלילה כאילו היה שינוי רצון וחיודש ידיעה אצלו ית'.

ב זוהר (פרשת תרומה דף קמח): איתא דהעולם מתקיים ע"י האור שברא הקב"ה, דאע"ג דגנוז, מ"מ פעולתו מקיים העולם. וז"ל: ר' יהודה אומר אלמלי אתגניז מכל וכל לא קאים לעלמא אפילו רגעא חדא, אלא אתגניז ואזדרע כהאי זרעא דעביד תולדין וזרעין ואיבין ומניה אתקיים עלמא, לית לך יומא דלא נפיק מניה בעלמא ומקיים כלא דביה זן קודשא בריך הוא לעלמא, ובכל אתר דלעאן באורייתא בלילא חד חוטא נפיק מההוא אור גניז ואתמשך על אינון

טובים ממעשי קין, לכן שעה ה' אל קרבנו ולא אל קין. אבל לפני זה כתוב "והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו", משמע שהוא היה שפל בעיניו ולא העיז להביא מנחה לה', רק ראה את עצמו כטפל לקין, וקויה שע"י מנחת קין אולי גם קרבנו יירצה, לכן כתוב "גם הוא", אבל אח"כ כאשר שעה ה' אל קרבנו, השיג עוז והתברך בלבבו כי אכן מעשי הטובים גרמו זאת, וזה היה חטאו. (עמוד ר"ט).

לע"נ הג"ר אברהם מנחם מענדל ב"ר דוד מאיר ברנצקי זצ"ל יא"צ ב' חשוון

ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלקים בתוך עץ הגן. איתא במדרש (פ"ט ט'): רמז לתולדותינו שיהיו נותנין המתים בארונות של עץ. ויש לבאר, כי ע"י שהתחבאו בתוך עץ הגן מרוב פחד ומורא מעונש ה', זכו בשכר זה להנתן בארונות של עץ ולא בשל ברזל ושאר מתכות. וזה טובה גדולה, שבארון של עץ מתעכל הבשר במהרה, דכל זמן שהבשר קיים יש עליו עונש הדין, כל אחד לפי פעולתו. אבל אם כבר נתעכל הבשר, אין עליו הדין, כמבואר בטור (יר"ד סימן שט"ב), ולמדו מן הפסוק (איוב י"ד) "אך בשרו

עליו יכאב, ונפשו עליו תאבל", דכל זמן שבשרו עליו יכאב, נפשו עליו תאבל, אבל אם כלה הבשר, שוב אין נפשו עליו תאבל. ועל כן מצוה לקברו בקרקע (ע' סנהדרין מו.), והארון צריך להיות מנוקב שיקבר בארץ ממש. ובה יש לפרש כונת המשנה (פ"ד מ"ה) "מאד מאד היה שפל רוח שתקות אנוש רמה", דצ"ב הלשון "תקות", דהיה צריך לומר "סוּפו רמה". גם צ"ב שלא אמר "תקותך רמה", כדרך כל המשנה שמדבר בלשון נוכח. אבל לפי דברינו יובן, כי הרי תקות האדם הוא שבשרו יתעכל ויגיע לרמה, ועי"ז ינצל מעינוי הדין. ויתכן כי כוונת המשנה קאי על מי שמבזים אותו בעלי גאווה, אל ישיב חרפו דבר, ויהיה שפל רוח, ואל ישים לבו למה שחרפהו, כי הרי מי שביזה אותו, תקותו הוא שיעשה רמה, וא"כ מה לך להתפעל מחרפתו. וזה כוונת המשנה "מאד מאד היה שפל רוח", היינו שבל תשים לב למה שהשני מחרפך, כי "תקות אנוש רמה", שסוף תקות השני הוא רק רמה, וא"כ מה לך להתפעל מחרפתו.

לע"נ הרה"ק ר' יצחק זעליג מארגנשטערן ב"ר חיים ישראל זצ"ל יא"צ ג' חשוון

ויבך אותם אלקים וגו' פרו ורבו. כי לא היה רשות להוליד טרם ידע איך לפרנסם, לכן היה צריך הקב"ה להקדים הברכה, ומאן דיהיב חייא יחיב מזונא (ע' תענית ה.). ושוב "ויאמר פרו ורבו", בכח הורמנא זאת לסמוך על מאמרו וברכתו. וכן איתא בזוהר חדש (פ' כי תצא) וז"ל: אמר ר' יוחנן צריך האדם לבטוח בקונו ולישא אשה ולהוליד בנים וכו'. ומרומז בגמ' (חולין פ"ד) חס תלוי בו, והוא תלוי במי שאמר והיה העולם. ומה שדרשו (סוטה מ"א), שייבנה בית ויטע כרם ואח"כ ישא אשה, זה בנישואין של רשות, לא כן באשתו ראשונה אם לא קיים עוד פ"ר, דכיון דהוא מושבע ועומד מהר סיני על המצות, (לכן מקודם ישא אשה ויבטח על בוראו).

החומר של נט"י שחרית. בהקדמת הזוהר (דף י') מפרש טעם של נט"י שחרית וליוצא מבהכ"ס, וז"ל: ווי לעלמא דלא משגיחין ולא ידעון ביקרא דמאריהון, ולא ידעו על מה קיימא עלמא, רוחא חדא אית בכל בית הכסא דעלמא דשריא תמן וכו', ומיד שרי על אינון אצבעין דידוי דבר נש. (ועיין זוה"ק במדבר קי"ט). והנה דברי הזוהר פליאה, דמה כל הרעש, ואיזהו כפירה ואיזהו העלמה נודע בזה להרעיש עליו שאין משגיחין בו ביקרא דקוב"ה על זאת, די לן דגילה לן טעם נט"י, ותו לא מידי, ומה הרעש בזה. אך הענין הוא, להודיען עד כמה השגחתו עלינו, על דרך שאמר "רגע אחד אעלה בקרבך" (שמות ל"ג), וכתרגומו "אסלק שכינתי מבינך", היות זה לעומת זה עשה אלקים, ככתוב "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע וגו' ובחרת בחיים" (דברים ל'). (לכן ברגע שמסלק הקב"ה שכינתו מבינינו, כבר אנו ברשות הסט"א).

ובעת פטירתו של אדם נרגש הדבר בתחילה בקצה המחנה, באברים החיצונים, דמרגישים בידיים תחילה בצינתם, ושוב ברגלים, עד כי בא אל קצו, וסביב רשעים יתהלכו, ורק יושב בסתר עליון וגו' מגין עליו.

לע"נ הגר"ר גדליה יוסף ב"ר יצחק בערנשטיין זצ"ל יא"צ ג' חשוון

דמי אחיך צועקים. בפני דוד הביא תמיחה הגאון בעל שער אפרים על מה שפירש"י כאן דמו ודם זרעותיו. ואילו בפרשת מקץ בדברי ראובן "והנה גם דמו נדרש", פירש"י דמו ודם הזקן. ולמה לא פירש גם שם דמו ודם זרעותיו. ויש לומר דהנה אמרו (עירובין יג:): נח לו לאדם שלא נברא משנברא, וא"כ מה הצעקה של דם זרעותיו, הלא כך נוח להם. אך יש לפרש לפי המהרש"א שם, שהטעם שנח לאדם שלא נברא הוא משום שמספר ל"ת הוא שס"ה, והעשין הוא רק רמ"ח, נמצא דהאדם קרוב להפסד מלהרויח, ע"ש. ולפ"ז יש לומר דזה דוקא בישראל, דנח להם שלא נברא, ואפ"י יעקב אבינו הלא אמרו רז"ל דהאבות קיימו התורה עד שלא ניתנה, א"כ בהם אין לומר "זרעותיו", דבאמת מוטב שלא נברא, בפרט אותן שהיו עתידין לירד למצרים ולהשתעבד שם. ולכן פירש"י "דם הזקן" שישנו כבר בעולם. אבל בהבל שאז לא היה להם חיוב כי אם ז' מצוות שזה נקל לקיימם, לכן נח להם שיבראו, לכן פירש"י דמו ודם זרעותיו.

לע"נ הגר"ר גדליה יוסף ב"ר יצחק בערנשטיין זצ"ל יא"צ ג' חשוון

המבדיל בין ישראל לעמים. בנוסח הבדלה אומרים: "המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה". סמכו ההבדלה "בין ישראל לעמים", להבדלה "בין אור לחושך", למען דעת דכשם שההבדלה בין אור לחשך אין בחילם של באי עולם לבטלה, ככה גם ההבדלה בין ישראל לעמים אינה בטילה, ועומדת לעד. וכשם בדצאת היום שעננים יכסו השמים, מתהוה מחזה ברקיע המטעה את תפיסת חוש הראות, כאילו חושך ואור משמשים בערבוביא, כן בשעה שהחשך יכסה ארץ וערפל לאומים, מדמים בנפשם הנחשלים - חסרי אונים וחסרי רוח התורה, שטוב להם ההסתגלות ועירוב והתבלולות, כאילו היה זה דבר אפשרי שתלוי רק בהם. אמנם לא יאריכו הימים והם נוכחים לדעת שדבר זה ללא הועיל, "גבול שמת בל יעבורו".

איש ואשה זכו שכינה ביניהם. "זכו" היינו שיחדו את לבם וטיהרו את עשתונותיהם, והציגו במרכז זיווגם - מטרה עליונה אשר אליה הם נושאים את נפשותיהם, אז "שכינה ביניהם", ובמעונם אהבה ואחווה ושלוה ורעות, וממעון קדשו מסייעים להם בהשגת שאיפתם המשותפת. התכלית הרמה ממתקת את הדיונים של חילוקי דעות ששכיחים בין שני בני אדם שהיו רחוקים זה מזה במוצאם בחינוכם ובארחות חייהם, ונעשו פתאום קשורים ודבוקים יחד על כל צעד ושעל, שבגלל המטרה הרוממה אשר כל חפצים לא ישוו בה בעיניהם, הם מוותרים על דקדוקי הרצון, ומעבירים על מדותיהם המיוחדות לכל אחד מהם, ושניהם כאחד שלובי דעה באחדות הלבבות, הם חותרים אל שיא מטרתם דרך גלי הים הסואן של חיי אדם עלי אדמות.

"לא זכו" - דלא זיככו את לבכם, ולא מסכו על זיווגם חן רוחני והשראה מוסרית, אז "אש אוכלתם", כי רחוק הוא הדבר שיהיה שם מיזוג מוחלט עד דדכוכה של נפש.

הזיווג שהושתת על חוקי התורה ועל מושגים נאצלים, משפיע שפע של התרוממות הרוח בכל עת ומצב, ואפילו אם הם במצב של דלי דלות, אין העניות מנוולתם, ואינה מוסכת עליהם רוח עועים של שפלות. שאיפתם העולה למעלה למעלה, מפכת את צער הירידות הגשמיות של היום, בשביל אפשרות של עליות בהשגים רוחניים ביום המחרת ואחר זמן, ויפה להם השעה כשהם זוכים ורואים בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, מכל הון ועושר ומכל תענוגי העוה"ז החולפים ועוברים כחלום יעוף.

לדעאן בה. [תרגום: ר' יהודה אומר אלמלא נגזו מכל וכל, לא עומד העולם אפלו רגע אחד, אלא נגזו ונזרע כזרע הזה שעושה תולדות וזרעים ופירות וממנו מתקיים העולם, ואין לך יום שלא יוצא ממנו בעולם ומקיים הכל, שבו הקב"ה אן את העולם, ובכל"מ שעוסקים בתורה בלילה חוט אחד יוצא מאותו אור גנו ונמשך על אותם שעוסקים בה]. והרה"ק ר' פנחס מקוריץ (אמרי פנחס פ' בא) כתב לפי דברי הזוהר וז"ל: מבואר מהזוהר דאפי' פרנסה נמשך מאור הגנוז, ולכן אמרו (דברים רבה ב"ב) קוה אל ה' אפילו מאה פעמים, דהיינו שראדם מתפלל על איזה דבר הרבה פעמים ואינו נענה, תפלל עוד ולא יתייאש, כיון שהכל תלוי באור הגנוז, ובכל יום הוא מתגלה בעולם כדאיתא בזהר, ואפשר שיזדמן לו לאדם אותו עת שיתגלה האור ומיד נעשה בקשתו, כי דבר הגנוז אין יכולים לידע אימתי מתגלה.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי. אפשר להשיג בחנויות הספרים

גם אלה אשר הבורא מנע מהם פרי בטן, לא נמנעו מהם ערכי הרוח שיש בחיים משותפים של איש ואשה בקיומו של עולם, ד"כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו", ו"כל המגדל יתום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו", חז"ל אמרו המגדל יתום "בתוך ביתו" דוקא, שמקיים בו "עמלנו אלו הבנים" בגופו, ולא בבית אחר - בממונו, אז חשיב "כאילו ילדו", משום דיש שווי המשקל בצער של גידול יתום בתוך ביתו, כנגד צער הריון ומכאובי הלידה, דשקולים הם רחמי איש חסד כרחם אב על בנים על זרע לא לו, ורחמי אשה רחמניה שהעמיסה על זרעותיה ילד זר כגמול עלי אמו, מתוך אהבה מאומצת במשך ימים רבים, נגד רחמי אב על יוצא חלציו, ורחמי אם על פרי בטנה, מתוך כלות הנפש שכורת אהבה טבעית, אפילו אם תצרף אליהם תשעה ירחי הריון וחבלי יולדה שבאחריתם. סוף דבר: כל איש ואשה שיש רוח ותבונה יתרה בזיווגם, יש להם יד ושם בבניני הדורות של נצחיות עם ישראל, המוכתב בתואר "ממלכת כהנים וגוי קדוש". יאה רעוא שאותה גישה של אצילות אל חיי אישות, תוסיף תת כוחה, ותפרוש כנפי רוחה על כל אהלי יעקב בכל מקום שהם.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי און חזון יחזקאל** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilylonmy@gmail.com 732-510-0560

ספר חסד לאברהם

חידושים והערות על התורה ועל פרשי

מעוטר בהארות ועיונים מחכמי דורינו
ורבותינו לבית בריסק

את הספר הנפלא ניתן להשיג בחנויות הספרים

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

כרך ראשון

י"ל מחדש בתוספת מכתובות, ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומרדבת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחד
הרבה שנים ביגיעה עצומה

הספר יצא לאור במסגרת פרויקט "המגילת חיים" של מכון מורשת הגר"ח לאחד הרבה שנים ביגיעה עצומה

מכון מורשת הגר"ח

מכון מורשת הגר"ח
moreshetgracha@gmail.com

הפצה ראשית:
עם הספר "לעושי"

קמת